

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Alex. III. (a) Paduano Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

celebrari. Prædictus verò A. nihilominus fatebatur, quod nunquam illam cognoverat, licet ob ejus obsequium se faciem exhibuerit, & paratam: sed tamen se habere potentiam cognoscendi alias asserbat. Vos verò ne id forè confiteretur in fraudem, à (c) matronis bonæ opinionis, fide dignis, ac expertis in opere nuptiali dictam fecistis inspicere mulierem, quæ perhibuerunt testimonium, ipsam adhuc virginem permanere. Postmodum per Presbyterum, de cujus parochia vir prædictus extitit, fecistis diligenter inquiri, utrum vir ipse aliquam cognovisset: nec per inquisitionem ipsam vobis constare potuit, aliquam esse carnaliter cognitam ab eodem. Ipsi autem viro & muliere frequenter comparentibus coram vobis, ac muliere instanter divortium requirente, & dicente quod mater esse volebat, & filios procreare; viro autem dicente quod paratus erat stare consilio & voluntati Ecclesiæ, injunxistis eisdem, ut humiliter reciperent & agerent poenitentiam de commissis, si forè placeret Deo, qui matrimonii fuit institutor & author, ut opus matrimonii consummarent. Qui post plures (d) terminos ad commanendum sibi à vobis indultos, ad vestram reverentiam, consonâ voce dixerunt, quod non poterant carnaliter commisceri, propter quod de ipsorum consensu causam hujusmodi Apostolico duxistis iudicio relinquendam. Unde vobis iteratò per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si recolitis rem taliter se habere, & vobis confitit, vel adhuc confiterit præfatos virum & mulierem (e) infra prædictos octo annos per continuum triennium insimul habitasse, ipsi cum septima propinquorum manu juramento firmantibus, se nequivisse carnaliter commisceri, proferatis divortii sententiam inter eos.

NOTÆ.

1. (a) **Ambianensi.**] Ita legitur in quinta compilatione Honorii III. sub hoc titul. cap. 1. ex qua textum hunc restituo. De Ambianensi Ecclesia egi in cap. 37. de rescript.

2. (b) **Impotentiam coeundi.**] Ob impotentiam naturalem, exponit Innoc. IV. hic. Contra quem Canisius contendit, in præsentia agi de maleficiatis; & textum hunc spectare ad secundam partem rubricæ de maleficiatis. Sed verius

credo, Honorium non agere de maleficio, sed de impotentia naturali, ut probat Cujac, de frigid. quest. 1.

(c) **Matronis.**] De quibus egi in cap. 4. de probat.

(d) **Terminos.**] Judex enim Ecclesiasticus ex justis causis potest triennium præscriptum in cap. laudabile, prorogare.

(e) **Infra.**] Cujac. putat legendum esse, ultra; sed immeritò, cum infra legatur tam in quinta, quam in hac sexta collectione.

TITULUS XVI.

De matrimonio contra interdictum Ecclesiæ celebrato.

CAPUT I.

Alex. III. (a) Paduano Episcopo.

LITTERÆ, quas nobis tua fraternitas destinavit, expressè declarant, quod cum quidam parochianus tuus sororem suam jam nubilem cuidam se daturum in uxorem, eâ præsentem & consententem, præfatis juramento firmasset, & illa non post multos dies dona, & (b) munera viri secundum morem terræ sponte suscipiens, ipsum tanquam proprium virum sæpe (c) amplexata fuisset; tandem mortuo fratre, à viri sui fratre se desponsari (d) permisit, & quod ab eo cognita fuisset, mendaciter asseverat. Cumque fraternitas tua ei prohibuisset publicè, ne cui illorum, vel alicui se copularet, ipsa spretis monitis tuis alii nubere non formidavit. Demùm cum utrumque ante te convocasses, & mulieri præcepisses, ut

ad domum matris rediret, ipsi ad nostram audientiam (c) appellaverunt. Verum quoniam sollicitudini nostræ incumbit excessus & enormitates eorum corrigere, & ad modum, & formam rectitudinis revocare: f. t. p. A. f. p. m. quæ si ita est, ut superius est enarratum, præfatam mulierem, ne mandatum tuum contempnibile esse videatur, ad domum matris, omni appellatione, & exceptione cessante, redire compellas, & imposita sibi pœnitentiâ de tanto excessu, postquam ea in domo materna per mensem steterit, ad tertium reverti permittas, & legitimè sibi conjungi.

NOTÆ.

1. (a) *Aduano.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. De dioecesi Paduana egi in cap. 7. de iudiciis.

2. (b) *Dona & munera.*] Ulpianus in l. inter donum 146. ff. de v. s. ait: Inter donum & munus hoc interest, quod inter genus, & speciem; nam genus est donum, Labeoni à donando dictum; munus species; nam munus esse donum cum causa, ut puta natalitium, nuptialitium. Ubi Labeo dixit donum donationem ex mera liberalitate factam; munus verò illam donationem, quæ in substantia liberalis datio est, sed sit nihilominus cum causa, quam si præmitteremus, gravaremur pudore; veluti natalitium, de quo egi in capite... nuptialitium, de quo in præfenti. Nec contrarium probat textus in l. munus 214. ff. de v. s. cuius veram interpretationem tradit D. Joseph. de Retes de donat. cap. 2. num. 3. & ideo ut diversa ponuntur dona, & munera in præfenti; per dona enim intelligit Alex. res quas sponsus, vel ejus consanguinei sponsæ spe futurarum nuptiarum, & in honorem postea contrahendi matrimonii purè, & absolute donantur, quæ statim in dominium sponsi transferuntur, cum talis donatio fiat sine ulla reservatione, pacto, aut conditione. Hæc donatio cognita fuit jure Digestorum, ut constat ex l. 1. §. ff. de donat. l. si sponsus 5. ff. de donat. inter. l. si ante 8. cum sex legibus sequentibus, C. de donat. ante nupt. Et in tantum pura, & absoluta olim fuit, ut etsi postea matrimonium non sequeretur, donatum repeti non posset, ut apparet ex l. si maritus 10. cum sequenti, C. de donat. inter: quod postea mutavit Constantinus in l. si non verum 15. Cod. cod. statuens ut talis donatio in sponsam collata habeat tacitam conditionem, si nuptiæ sequantur. Quod discrimen juris antiqui, & novi agnoverunt, etsi breviter, Cojac. ad eundem titulum C. Scipio Gentilis

lib. 4. de donat. inter. cap. 16. & latius prosequitur D. Joseph. de Retes de donat. cap. 22. Munera solennia dicuntur, quæ nuptiarum tempore à consanguineis sponsi sponsæ mittuntur, de quibus in l. si plures 12. §. cum tutor 3 ff. de administ. tutor. l. 1. §. sed etsi. ff. de tutela, & ration. & de his agunt Cojac. lib. 38. Pauli ad edict. in l. tutor 13. §. ult. ff. de administ. tutor. Brissonius de ritu nupt. ad finem, Revardus lib. 3. var. cap. 13. & lib. 3. conject. cap. 4. Raderus ad Martial. lib. 14. Olvaldus lib. 31. Donelli, cap. 12. littera G. Hæc autem munera solennia habebant tacitam conditionem, si matrimonium sequeretur, l. 2. C. de donat. ante nupt. & eo non sequuto, repetebantur. Ratio differentiæ ex eo proveniebat, quia munera hæc nullam aliam causam habebant, quam nuptiæ; ideoque illis non sequitis condicebantur: donatio verò simplex facta ab sponso habet pro causa finali liberalitatem, pro impulsiva verò matrimonium; & ita statim contracto matrimonio perficitur, l. cum te 9. l. si mater 12. C. de donat. ante nupt. ideo etsi deficiat causa impulsiva, illam non vitiat, argumento legis cum tale 72. §. falsam, ff. de condit. & demonstr. Non tamen ex his donis, aut muneribus acceptis ab sponsa præsumitur matrimonium contractum, ut probat Basil. de matrim. lib. 2. cap. 11. num. 6. qui male accipit textum hunc de matrimonio rato, cum de sponsalibus de futuro à fratre contractis tantum agat.

(c) *Amplexata.*] Nec ideo sponsalia de futuro transeunt in matrimonium, ut docent Covarr. de sponsal. l. p. cap. 4. §. 2. num. 2. Basil. lib. 2. de matrim. cap. 12. Idem tantum copula sequuta operatur, ut probavi in cap. is qui fidem 30. de sponsal.

(d) *Promissit.*] Quæ desponsatio nulla erat, propter impedimentum publicæ honestatis, ut probavi in cap. 2. de sponsal.

(e) *Appellaverunt.*] Quia ad Pontificem omisso medio appellare licet, ut probavi in cap. si duobus 7. de appel.

CAPUT II.

Idem (a) *Winton. Bathon. Herforden. Episcopis.*

EX litteris venerabilis fratris nostri Cant. Archiepiscopi A. S. L. ad audientiam Apostolatus nostri pervenit, quod cum G. de S. Leodeg. M. filiam suam (b) absentem cuidam juveni R. nomine desponsasset, post modicum quibusdam ipsius mulieris consanguineis procurantibus memoratus R. cum ea præfente per verba præfentis temporis contraxit, sicut dicitur, matrimonium, fide hinc inde corporaliter præfita, quod vir mulierem, sicut uxorem legitimam de cætero exhiberet, & ipsa reverenter ei sine contradictione, sicut viro legitimo obediret: nihilque defuit, nisi solemnitas in facie Ecclesiæ celebranda, quæ propter tempus (c) Quadragesimæ tunc non potuit effectui mancipari. Postea verò orta suspicione, quod præfatus R. ad alia

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. 17.

T 3

deside-